

Het heiligenboek

Antonius van Padua (1) Tom Zwaenepoel

Ferdinand wordt in 1195 in Lissabon geboren als zoon van een adellijke familie. Op zestienjarige leeftijd sluit hij zich aan bij de augustijnse koorheren in een klooster nabij Lissabon, waar hij een theologische opleiding geniet. De moord op vijf minderbroeders in Marokko door moslims brengt hem ertoe in te treden bij de franciscanen van Olivares, bij Coimbra (1220). Voortaan draagt hij de naam Antonius. Zijn wens om het geloof in Noord-Afrika te verkondigen, kan hij niet vervullen: ziekte dwingt hem tot terugkeer. Een storm drijft hem uit de koers en brengt hem naar Sicilië. Antonius strijdt in Rimini en Milaan tegen de katharen (1222-1224), in Zuid-Frankrijk tegen de albigenzen (1224-1227). Later wordt hij boetepredikant in Italië en provinciaal van de orde in Emilia en Lombardije (1227-1230). Franciscus benoemt hem tot professor theologie aan de universiteit in Bologna. Hij onderwijst ook in Montpellier en Toulouse. Antonius brengt de theologie van Augustinus in de franciscanenorde. In 1230 legt hij, uitgeput door de talrijke preken en missiereizen, zijn ambten neer. Op het landgoed Camposampiero bij Padua laat hij in een notenboom een cel inrichten, waar hij zich in het

werk van Augustinus verdiept. Amper een jaar na zijn overlijden wordt Antonius heilig verklaard (1232). Zijn verering komt aan het begin van de veertiende eeuw op gang. In vele Europese kerken zijn altaren, fresco's of standbeelden aan hem gewijd of verzamelt een offerblok met het opschrift 'antoniusbrood' giften voor de armen. Een van de bekendste legenden uit Antonius' leven is de vispreek aan de oever, in Rimini. Wanneer de inwoners geen oren hebben voor wat Antonius te zeggen heeft, gebeurt er iets vreemds met de vissen: ze verzamelen zich, strekken hun koppen uit het water en luisteren naar zijn woorden. Door dat wonder bekeert bijna de hele stad zich. Dat verhaal herinnert aan Franciscus van Assisi, die tijdens zijn leven tot de vogels preekt. Een andere legende beschrijft het ezel- of hostiewonder. Nadat een ongelovige zijn twijfel aan Christus' aanwezigheid in het sacrament van de eucharistieviering uit, laat Antonius een muilezel aanvoeren die al drie dagen niets gegeten heeft. Het dier kiest niet voor de aangereikte haver, maar voor de hostie die Antonius in de handen draagt. Antonius is succesvol omdat hij de talenten van een gedegen

(volks)prediker bezit. Hij heeft een buitengewoon spreek talent met passende mimiek en gestiek, krachtige woorden en een meeslepende stem. Bovendien gebruikt hij niet de taal van de geleerden en de liturgie – het Latijn – maar het Italiaans, dat hij als Portugees uitstekend beheerst. Inhoudelijk is hij eenvoudig en volks, in stijl plastisch, soms sarcastisch of ironisch. Steeds opnieuw spreekt hij zijn toehoorders moed in. Zoals Augustinus is Antonius ervan overtuigd dat God zich op drie manieren openbaart: in de Schrift, in de schepping en in de ziel van de mens. Zijn uitgebreide Bijbelkennis ligt aan de basis van zijn sterke argumentatiekracht en van de eretiteln die de Kerk hem geeft: de 'schatkist van de heilige Schrift' en de 'leraar van het evangelie'. Slechts enkele van zijn preken zijn bewaard gebleven. Antonius' franciscaanse armoede verleent zijn toespraken geloofwaardigheid. Hij zwerft als nederige en vriendelijke predikant-pelgrim van de ene stad naar de andere. Zijn 'hamer' gebruikt hij zowel tegen de ketters als tegen de façades van een werelds geworden Kerk. Zijn kritiek slaat vooral op het sociale leven, zoals de onverschilligheid van de rijken. Hem gaat het om

het leven in zijn meest concrete vorm en niet om de een of andere theoretische leer. Zoals zijn geestelijke vader probeert hij de mensen vrede met God en met elkaar te brengen. Na zijn twee uur durende preken, die hij in de vastentijd van 1231 dagelijks voor tienduizenden toehoorders houdt, blijkt de hele regio van Padua veranderd: schulden worden kwijtgescholden, families verzoenen zich, dieven geven hun buit terug, prostituees keren in het eerbare leven terug en onrechtvaardige heffingen worden teruggegeven.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheden van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

24 oktober, 21.20 uur, VRT één. *Billy Elliot*, Brits drama uit 2000. Het leven van de elfjarige Billy Elliot verandert helemaal wanneer hij in een balletles verzeilt. Hij amuseert zich prima en ruilt zijn boksles in voor ballet. Dat moet hij wel verborgen zien te houden voor zijn alleenstaande vader en zijn overbezorgde broer. Ze zouden niet begrijpen dat Billy hun geld uitgeeft aan zoiets 'verwijfde' als ballet. Maar dan moet Billy kiezen tussen zijn familie en het ballet.

25 oktober, 22.10 uur, VRT één. In de serie *Karakters*, televisieportretten geborsteld door Ben Crabbé, komt vanavond Luc Nilis aan bod. Na zijn gedwongen afscheid van het topvoetbal werd het stil rond Nilis, intussen actief als spitsentrainer bij PSV Eindhoven. Hij tekende voor tientallen wereldgoals en is nog altijd een god in Nederland, maar in eigen land voelt hij zich miskend.

De vrome kudde

Op de werkvloer Ingezonden door Urbain Vrijdaghs

Pol loopt het kantoor van zijn baas binnen en zegt:

– Baas, het lijkt mij tijd voor een loonsverhoging. Er zitten namelijk meerdere bedrijven achter mij aan. Met een loonsverhoging van zo'n twintig procent ben ik echter wel bereid om hier te blijven werken.

De baas schrikt ervan, maar gaat toch snel akkoord. Al vlug worden de papieren getekend.

Wanneer Pol de deur uitloopt, zegt de baas:

– Pol, als ik vragen mag, welke bedrijven zitten er zoal achter je aan?

Zegt Pol:

– Wel, het elektriciteitsbedrijf, het waterbedrijf, de belastingen en diverse incassobedrijven...

Op de werkvloer Ingezonden door Jan Umans

„Zolang mijn chef de indruk geeft mij goed te betalen, zolang geef ik de indruk goed te werken.”

„We zouden je graag in dienst nemen, maar we hebben helaas geen werk voor jou.” „Geen probleem, hoor. Voor mij is dat werk echt niet zo belangrijk.”

„We zoeken iemand die niet werkschuw is en nooit ziek wordt.” „Oké, werf me aan. Ik help wel zoeken.”

„Beschouw mij maar niet als jullie chef, maar als een goede vriend, die altijd gelijk heeft.”

Chef tegen medewerker: „Dat is al de vierde keer dat je deze week te laat komt. Wat besluit je daaruit?” „Dat het donderdag is.”

erfelijk vaart	afgemat	noodsein roei-spaan	voorbij	oorsprong waakzaam	klooster
→	6	↓	pampa-haas deel v.e. gebit	→	↓
aanslag op ijzer smart	→	2	↓	boogbal plaats in Frankrijk	→
→	↓	roefvogel	→	↓	8
open ruimte	maaltijd leerstelling	→	↓	geur	↓
→	↓	evenzo grondsoort	→	9	regelmaat
vertaler deel v.e. week	3	↓	slee	zangnoot dicht	→
→	↓	kwaadsprekerij bazige vrouw	4	↓	5
bijhouder vogel	1	↓	niet jong	→	↓
→	↓	moeder-overste	→	7	↓

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DE PUZZELAAR

© De Puzzelaar

© De Puzzelaar

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Oplossing van deze puzzel:
isolement